

„Beo-etno vizija“, udruženje žena koje neguje stare zanate

Zlatovez u centru glavnog grada

Završile su studije ekonomije, arhitekture, astronomije, španski i engleski jezik... a sada se bave rukotvorinama

Suzana Sudar

One su vredne, maštovite i darovite. Prepoznaju se po smirenosti i većtim rukama koje tkaju, vezu, pustuju, pletu, heklaju, necaju... Spojila ih je ljubav prema tradicionalnim zanatima i to što u struci ne mogu da nađu zaposlenje. A završile su studije ekonomije, arhitekture, astronomije, španski i engleski jezik... Udružile su se 2013. godine pod imenom „Beo-etno vizija“ i od nedavno svoja umetnička dela inspirisana izvornim motivima izlažu u Čumićevom sokačetu.

- Mi smo se organizovale i osnovale udruženje, zahvaljujući misiji Etno mreže koja je radila na problematici podizanja kvaliteta u izradi rukotvorina i zapošljavanju žena širom Srbije. Sledile smo srce i intuiciju koja nas je dovela u ovu poznatu beogradsku zanatsko umetničku četvrt da se predstavimo javnosti - kaže Verica Avlijaš, predsednica „Beo-etno vizije“.

Članice ovog udruženja saraduju sa etnologima i muzejima,

koriste motive iz naših manastira, te u svom asortimanu imaju originalne ručno rađene košulje, čilime, peškire za venčanja i krštenja, pojaseve, narukvice, podmetače za čaše, obeleživače za knjige, broševe, priveske za ključeve, papuče, kape, rukavice... I sve to je u starim tehnikama urađeno u tradicionalnom i modernom dizajnu. Posebno su ponosne na negovanje ćirilice u vezu i zlatovezu.

- Želim da naglasim da su naše članice, jedne od retkih u Beogradu koje su poznavaoi tehnike zlatoveza. Na nedavno održanom Beogradskom manifestu u organizaciji TOS-a, održale su radionicu zlatoveza a reakcije građana su nas dodatno motivisale - s ponosom ističe Avlijaševa.

Pored proizvodnje, organizovale su i radionicu u kojoj svako može da se oprobava u nekoj od tehnika. Te radionice mogu da budu jednokratne u trajanju od dva sata ili osmišljeni personalni kursevi koji se odvijaju po standardima koje je propisala Etno mreža.

Njihov cilj je, kako kažu, da unaprede kvalitet izrade ruko-

tvorina, da proizvode odevne predmete, potrepštine za kuću, modne detalje, a da sve to bude ručni rad sa motivima iz etno zbirke Srbije. A to nije nimalo lako jer se proizvođači tradicionalnih rukotvorina, koji neguju stare zanate i izvorne motive, susreću sa brojnim problemima.

- Višedecenijsko zanemarivanje naše tradicije i uticaj drugih kultura, doveli su do toga da su se građani Srbije udaljili od svojih korena. Ako uzmemo za primer srpsku tkanicu, nju možete kupiti od proizvođača koji ih ne izrađuju dovoljno kvalitetno, možete ih kupiti od Kineza, ili od onih koji proizvode replike muzejskih primeraka. Razlika u kvalitetu i ceni je velika između ovih različitih pristupa i odnosi se takođe i na sve druge proizvode. Udruženja koja se bave zaštitom nematerijalne kulturne baštine su u neravnomernom položaju, ne mogu biti samoodrživa i njih bi trebalo na neki način subvencionisati - kaže Snežana Jovanović, koja neguje tehniku pustovanja vune.

Ona naglašava da je danas Knez Mihailova ulica nedostupna za male proizvođače rukotvorina, koji su zbog nemogućnosti plasmana primorani da odustanu od svog rada. Zato gradskim vlastima predlaže da bez naknade izdvoje prostor u centru Beo-

grada, koji će dati na raspolaganje proizvođačima a ne preprodavcima rukotvorina.

- Trebalo bi oformiti stručnu komisiju, koja će jednom godišnje vršiti izbor i odobravati koji proizvođači sa kojim rukotvorinama mogu dobiti licencu za izlaganje u prodajnoj galeriji. Ovaj model bi se mogao primeniti i na ostale tradicionalne srpske i proizvode zaštićenog geografskog porekla. Na taj način bi se postigla kontinuirana promocija i zaštita srpskog brenda i u Godini preduzetništva, podsticaj malih, porodičnih biznisa i razvoj kreativne ekonomije - objašnjava Jovanovićeva i dodaje da je u toku izgradnja novog tržnog centra i ako trenutno ne postoje raspoloživi lokali u ovoj ulici, možda je to prilika da se pronađe mesto pod suncem za negovanje srpskog brenda.

Do tada, Nataša, Olivera, Sonja, Lidija, Vera, Snežana i dve Vesne, članice „Beo-etno vizije“, pozivaju građane, škole, firme i turiste da prisustvuju prezentacijama starih zanata koje se svakodnevno održavaju u Čumićevom sokačetu.

USPOMENA ZA POKOLENJA

Iako skrajnut sa glavne štrafe, mesto „Beo-etno vizije“ u Čumićevom sokačetu, postao je mesto okupljanja kako stranih turista i našeg sveta iz dijaspore, tako i sugrađana koji dolaze da poruče unikatne komade za posebne svečane događaje. Trenutno su najtraženije muške i ženske košulje u vezu od srpskog platna. Kao i tradicionalni srpski peškiri koji se daruju za rođenja, venčanja, krštenja, slave.

- Tada se po odabiru šare naručilaca dodatno vezu monogrami i datum događaja, te to ostaje vredna unikatna uspomena za pokolenja. Upravo smo izvezle peškir za venčanje za mladence iz Beča, ijednu predivnu mušku košulju za mladoženju koji je pozeleo u njoj da se venča - kaže Vesna Stojanović, koja je stručnjak za vez, i dodaje da su omiljeni suvenirni stranih turista jedinstveni pojasevi sa motivima tkanice, minijature u vezu i pustovanju za domove i kancelarije, prostirke i podmetači sa motivima pirotskog i staparskog ćilima, pustovana lopta kao igračka, ukras, privezak ili nakit.

Vetar u leda

Nacionalna služba za zapošljavanje prva im je izašla u susret i poverila im je javne radove, angažujući ih na privremenim i povremenim poslovima u naredna četiri meseca. Reč je o projektu u okviru kojeg će biti organizovana edukacija pustovanja vune i veza u dobrotvorne svrhe. Po njihovim rečima, ovo im je veliki podsticaj da nastave s aktivnostima kako bi se osposobile i u dogledno vreme započele i sopstveni posao.

Članice „Beo-etno vizije“ (slevo nadesno) Snežana Jovanović, Sonja Jovičević Jov, Nataša Cvejić, Snežana Šujica, Vera Avlijaš, Vesna Stojanović, Olivera Jasika, naša saradnica Suzana Sudar i Lidija Mininčić